

№43 (23 лютого 2017)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА.....	1
ЕНЕРГЕТИКА.....	2
ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА.....	3
ЕКОНОМІКА.....	4
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА.....	5
СОЦІОЛОГІЯ.....	7
ПОДІЇ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА.....	8

ЦЕНТР РАЗУМКОВА ПОКРАЩИВ ПОЗИЦІЇ У РЕЙТИНГУ НАЙКРАЩИХ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ СВІТУ

Центр Разумкова протягом 2016 р. посилив свої позиції у Світовому рейтингу аналітичних центрів, який з 2006 р. щорічно готує Інститут Лаудера Університету Пенсильванії (США). Він є єдиним представником України у номінації «Кращий аналітичний центр світу».

Центр Разумкова посідає: 55-е місце серед 175 кращих аналітичних центрів світу з урахуванням США (2015р. – 60 місце зі 150); 36-е місце серед 137 кращих аналітичних центрів світу без урахування США (2015 р. – 42); 5-е місце серед 90 кращих аналітичних центрів Центральної та Східної Європи.

Центр Разумкова також увійшов до числа найкращих ще в 7 номінаціях, у т.ч. як аналітичний центр з найкращим менеджментом та з найбільш ефективним використанням бюджету.

їм було заборонено визначити рейтинги власних аналітичних центрів.

[Презентація «Світовий рейтинг аналітичних центрів»](#)

[Переглянути повний Рейтинг аналітичних центрів світу 2016](#)

У визначенні кращих аналітичних центрів при підготовці Світового рейтингу брали участь понад 6500 аналітичних центрів і понад 7500 експертів по всьому світу, журналістів, представників донорських інституцій. За умовами дослідження,

Внутрішня політика

ПОЛІТИЧНІ ПРОГНОЗИ НА 2017р.

В 2017р. з великою ймовірністю, дострокових парламентських виборів вдасться уникнути. Вони можуть відбутися тільки в разі екстраординарного розвитку подій, які привели б до політичної кризи, створили правові умови для припинення повноважень Верховної Ради і привели Президента до рішення про необхідність розпуску парламенту. Але це повинні бути виняткові обставини, тому що цей процес вимагає згоди всіх сторін: більшості депутатів ВР і Президента. Тобто, при нинішній конфігурації влади, і за умови, що політичні і соціально-економічні процеси в країні будуть розвиватися більш-менш спокійно та не буде різкого загострення конфлікту на Донбасі, виборів цього року не буде.

У той же час, потрібно розуміти, що і коаліція, і уряд, і розподіл позицій в ньому, – це продукт політичного компромісу, завдяки якому вдалося уникнути дострокових виборів в минулому році і більш-менш стабілізувати систему влади в цілому. А оскільки іншої конфігурації коаліції в даний момент не проглядається, то я не думаю, що в уряді будуть кардинальні зміни. Хоча заміни на менш чутливих міністерських посадах – можливі.

Вони можуть відбутися через проблеми з реалізацією або негативні наслідки реалізації тих амбітних планів, які ставить уряд.

Проте у владній конструкції приводів для напруги буде дуже багато. Адже доведеться діяти в умовах обмежених фінансів. Наприклад, співпраця з МВФ ставить непрості питання пенсійної реформи, запровадження ринку землі, реформування системи соціального забезпечення, ліквідації пільг малому і середньому бізнесу. Гостро стоятиме і тема стабільності курсу гривні, претензій до глави НБУ.

Що стосується самого формату коаліції то проблеми в ній загострюються, як правило, з наближенням виборів. Тому що коаліція - це влада, а владі треба брати на себе відповідальність і нести основний удар критики громадян. І перед виборами всі політичні сили хочуть в тій чи іншій мірі відмежуватися від влади, тому що до опозиції у нас ставляться краще. Це природна логіка процесу. Тому в коаліції швидше за все буде посилюватися напруга. Але, тим не менше, коаліція буде існувати в режимі ситуативного залучення додаткової кількості голосів, як це робилося раніше. У конфігурації нинішнього парламенту буде коаліція і кілька груп опозиції різного ступеня «опозиційності». Питання створення об'єднаної опозиції розглядати не варто, в силу присутності серед опозиціонерів Опозиційного блоку і конкуренції між іншими опозиційними фракціями.

Так що 2017р. буде напруженим, і якщо всій владній конфігурації вдасться стабільно його пройти – це вже можна буде вважати позитивним результатом.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора -
директор політико-правових
програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

МРІЇ ПРО «РЕФЕРЕНДУМ ЩОДО ВСТУПУ ДО НАТО»

Слова президента Порошенка про намір провести референдум щодо вступу України до НАТО здивували, адже, наскільки я пам'ятаю, з Альянсу не раз надходили меседжі, що вони нас там не надто чекають зараз.

Але якщо влада справді хоче провести такий референдум і очікує позитивного результату від нього, то спочатку необхідно було б підготувати відповідну правову базу для проведення плебісциту. Нинішній закон про референдум – антиконституційний з усіх боків. Всім відомо, що він собою являє, і він зараз лежить у Конституційному суді, а КС і досі нічого не сказав по ньому. Проведення референдуму щодо вступу до НАТО за цим законом було б верхом цинізму. Конституційний Суд має визнати такий закон неконституційним, а після того потрібно буде розробити нормальний проект закону про референдум – демократичний. Також звернув би увагу Конституційної комісії на те, що поки у нас іде війна, анексований Крим, незрозуміла ситуація на сході, близько двох мільйонів переміщених осіб, і на Донбасі лишається певна кількість потенційних

учасників такого референдуму, Росія буде закидати сотнями й тисячами заяв Європейський суд з прав людини. Заяв про те, що на Донбасі українською владою порушуються права людей при проведенні референдуму, і їм теж потрібно забезпечити право висловити свою думку.

Отже, якщо навіть гіпотетично говорити про проведення референдуму щодо вступу України в НАТО, то це має відбуватися на нормальному ґрунті: адекватний закон про референдум, легітимна ЦВК, плюс чітке розуміння, в яких межах відбуватиметься плебісцит, хто в ньому братиме участь, і як забезпечити право на участь у референдумі всім громадянам України.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Науковий консультант з правових
питань Центру Разумкова
Віктор МУСІЯКА

КОМПРОМІС ПОГУБИТЬ УКРАЇНУ

В грудні 2016р. один з найвпливовіших людей України, Віктор Пінчук заявив (у своїй статті для The Wall Street Journal), що «болючі компроміси на випередження» необхідні країні, щоб попередити укладення угоди між Росією і США «через голови 40 мільйонів українців». Шлях компромісу не новий для Пінчука, зятя другого президента України Леоніда Кучми, відомого філантропа і одного з найбагатших людей в Україні, який володіє давніми зв'язками в РФ.

На відміну від багатьох інших видатних діячів, Пінчука рідко звинувачували у просуванні російських інтересів. Тим не менш він завжди був прихильником «договірного курсу»: політики, доброзичливої до Заходу, при цьому дослухаючись до думки Росії, а також критичної по відношенню до тих, хто хотів, щоб Україна вибрала між двома сторонами. Однак Пінчук у цьому тексті з його пропозицією піти на компроміси з Росією суперечить сам собі. Незважаючи на те, що цілі Пінчука гідні похвали – збереження права України обирати свій шлях, забезпечити свою територіальну цілісність і побудувати успішну країну – його пропозиції повністю суперечать їм. Він закликає до «тимчасової» відмови від мети членства в ЄС, пошуку

«альтернативних домовленостей про безпеку» з НАТО і, що є найбільш спірним моментом, проведення виборів на окупованих територіях до того, як з'являться умови для проведення чесних виборів. Такі компроміси будуть означати падіння України в обійми Росії без будь-яких зобов'язань і гарантій. Ці тимчасові домовленості, якщо їх укласти, стануть новою реальністю і зруйнують існуючі відносини Україна-ЄС, Україна-НАТО. Домовленості також створять нову динаміку, яку Росія зможе використовувати, щоб забезпечити підпорядкування України, спочатку де-факто, а потім і де-юре. Немає причин вважати, що будь-які односторонні поступки змусять Росію відмовитися від цілей, до яких вона прагнула, навіть коли Україна була позаблоковою державою.

Повна версія [ТЕКСТУ](#)

Консультант Центру Разумкова
з міжнародної безпеки
Джеймс ШЕРР

Енергетика

УСПІШНА РОБОТА ЕНЕРГЕТИЧНОГО СОЮЗУ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ПОСЛІДОВНЕ, ВСЕОСЯЖНЕ, А НЕ ВИБІРКОВЕ ДОТРИМАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ВИМОГ

Упродовж останніх трьох років вітчизняний енергетичний ринок переживає глибоку трансформацію. Реформа охоплює основні сектори енергетики: природний газ і електроенергетику. Ухвалення Закону «Про ринок природного газу» у 2015р. стало важливою подією, що зробило внесок у розвиток ринку природного газу. Закон встановив необхідність розмежування регіональних газових компаній шляхом відділення функцій оператора регіональної газової мережі від функцій постачальника природного газу; цей процес має бути завершений протягом 2016р. Розглядаючи ринок електроенергії, зауважимо, що у вересні 2016р. ВР Україна прийняла Закон «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», а також проект Закону «Про ринок електроенергії в Україні» у першому читанні.

Збереження та розвиток української ГТС наразі знаходиться під загрозою, що викликано створенням альтернатив задля уникнення українських маршрутів постачання природного газу з Росії до країн ЄС. У цьому контексті 28 жовтня 2016р. Європейська Комісія (ЄК) несподівано винесла рішення стосовно підвищення прохідної потужності магістрального газопроводу OPAL, що є продовженням сухопутної частини газопроводу Nord Stream, підсилюючи тим самим російську газовому монополію на європейському газовому ринку.

З точки зору представників державної влади та міжнародних експертів у галузі енергетики, це рішення дозволить ВАТ «Газпром» почати активну кампанію із завершення проекту Nord Stream 2. НАК «Нафтогаз України», у зв'язку з рішенням по трубопроводу Opal, може втратити до €380 млн. доходу щорічно.

Важливим аргументом проти рішення ЄК є необхідність дотримання головних цілей та завдань, поставлених у ході створення Енергетичного Співтовариства. Ці цілі включають в себе створення інтегрованого ринку природного газу, підвищення надійності поставок ресурсу, а також розвиток конкуренції на газовому ринку. Тим часом, члени Енергетичного Співтовариства мають утримуватися від будь-яких дій, які могли б поставити під загрозу досягнення мети.

На нашу думку, справжній успіх Енергетичного Союзу забезпечить послідовне, всеосяжне, а не вибіркоче дотримання законодавчих вимог, разом з правилами та нормами директив і положень ЄС, а також Третього

енергетичного пакету. У зв'язку з цим, Україна закликає ЄС і Енергетичне Співтовариство приймати до уваги інтереси України при прийнятті рішень, пов'язаних з розробкою маршрутів поставок енергоресурсів, поряд із забезпеченням їх надійності та відповідного рівня конкуренції на всьому єдиному енергетичному ринку Європи.

Повна версія [тексту](#)

Генеральний директор
Центру Разумкова
Анатолій Рачок

ЧИ МОЖНА НЕ КУПУВАТИ ВУГІЛЛЯ З “ЛНР”-“ДНР”?

Блокування активістами залізничних переїздів на межі з неконтрольованими Києвом територіями привернуло увагу до економічних зв'язків із самопроголошеними ДНР та ЛНР, і, зокрема, до питання постачання вугілля з тимчасово окупованих територій.

Активісти почали блокувати залізничні шляхи наприкінці січня, закликаючи українську владу припинити торгівлю із «незаконними збройними формуваннями».

Варто визнати, що залежність від вугілля з невідконтрольованих Україні територій є на критичному рівні. Думаю, якщо будуть заблоковані усі чотири залізничні нитки, то почнуться серйозні проблеми із енергопостачанням. У першу чергу це зачепить прилеглі до прифронтової зони райони. У другу, це зачепить Дніпро.

Навесні 2016 року Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електроенергетики і комунальних послуг, ухвалила неоднозначне рішення про включення у тариф на електроенергію ціни вугілля у порту Роттердама плюс вартість доставки до України.

Відповідаючи багатьом критикам цього рішення, його ініціатори казали: це дозволить українським енергетичним компаніям вчасно закупити достатню кількість вугілля для своїх ТЕС, звідки б не довелося імпортувати дефіцитний антрацит.

При цьому вартість електроенергії для споживачів через формулу «Роттердам+» зросла на 15-20%. Проте на полегшення імпорту і диверсифікацію поставок антрациту ця формула так і не вплинула. І чому впродовж двох опалювальних сезонів уряд нічого не робив для того, щоб відійти від залежності від поставок вугілля з невідконтрольованих територій – невідомо. Проте цю мету варто чітко визначити зараз. Потрібно зупинити торгівлю із окупованими територіями всіма іншими товарами, за винятком вугілля. Водночас необхідно ставити ціль вже у цьому році мінімізувати залежність від антрацитного вугілля із цих регіонів, – більше задіювати вугілля газових марок, купувати імпортне вугілля і більше використовувати потужності атомної енергетики.

Повна версія [тексту](#)

Директор енергетичних програм
Центру Разумкова
Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО

Зовнішня політика

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСОНАЛІЇ

Сучасні тенденції в Європі, які особливо загострилися після Brexit та перемоги Дональда Трампа на президентських виборах у США, можна охарактеризувати як поступовий занепад традиційних мейнстрімних партій правого та лівого політичного спектру. Як праві, так і ліві змістилися до центру, відійшовши від своїх традиційних гасел, за що їх обирали до влади. Як наслідок розчаровані виборці змушені шукати альтернативу, на місце якої претендують до сьогодні маргінальні радикальні партії. У 2017р. Європою прокотиться хвиля виборів у Нідерландах, Болгарії, Франції та Німеччині, від результатів яких залежить нинішній політичний ландшафт на континенті. 23 квітня та 7 травня у Франції відбудуться два тури президентських виборів, результати яких можуть суттєво вплинути на політику Франції як стосовно ЄС, так і стосовно України. Основними фаворитами є лідер ультраправого Національного фронту Марін Ле Пен

та незалежний кандидат Еммануель Макрон, які пропонують кардинально різні погляди на облаштування європейського порядку: Макрон – еволюційні та конструктивні, Ле Пен – революційні та деструктивні. Ці вибори є дуже важливими для України, адже від них також залежить розстановка сил у Нормандському форматі, що впливатиме на його ефективність, перспективи збереження санкцій після 31 липня 2017р. та й загалом політика Франції відносно України.

Повна версія [тексту](#)

Експерт програм зовнішньої політики
та міжнародної безпеки
Центру Разумкова
В'ячеслав ГОЛУБ

ДЛЯ РОСІЇ ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ НЕПРИЙНЯТНА

Якщо в Україні проведуть референдум про вступ до НАТО, то це стане потужним сигналом до поного звільнення від впливу Росії на Україну.

Перш вза все Україна повинна чітко розставити пріоритети у питанні подолання перешкод на шляху вступу у Альянс.

Якщо ми хочемо показати, що український народ вибирає євроатлантичний вектор і сподівається на якісь гарантії безпеки від альянсу, то Київ досягне своєї мети. Але якщо ми сподіваємося, що після референдуму НАТО відкриє перед нами двері, то це вкрай малоімовірно. Питання про членство України на порядку денному не стоїть.

Просто треба реально оцінювати коефіцієнт корисної дії. Для України дуже важливою є співпраця з НАТО. В першу чергу з точки зору річних національних програм і розширеного пакету допомоги.

Проте будь-які кроки України в напрямку Європи чи НАТО будуть викликати реакцію Росії. Це треба прийняти як даність. Для Росії євроатлантична інтеграція України неприйнятна. І по мірі подальшої

інтеграції України в ЄС і НАТО тиск Кремля буде посилюватися.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова
Михайло Пашков

Економіка

«БОРГ ЯНУКОВИЧА»: ІСНУЄ ЮРИДИЧНА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ

Якщо проаналізувати розгляд справи про виплату «боргу Януковича» в суді Лондона, то виходить, що оскільки джерело походження кредиту – державні кошти російського фонду, то суд може визнати борг суверенним.

Позиція України ґрунтується на тому, що борг отриманий у результаті розміщення цінних паперів на звичайному приватному ринку. Це є нашим аргументом, але все залежить від того, яким чином буде трактуватися сам механізм розміщення цього боргу. Якщо суд визнає, що він розміщений не на конкурентних засадах, а призначений для конкретного

суб'єкта-позичальника, то борг може бути визнаний суверенним.

Англійський суд навряд чи зважатиме на політичні мотиви, а буде керуватися виключно юридичними моментами.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з економічних питань
Центру Разумкова
Володимир СІДЕНКО

НЕ ПОВТОР ТЕЗИ ПРО ПЛАН МАРШАЛЛА, А РЕАЛЬНІ ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Виступаючи на конференції в Брюсселі, український прем'єр Володимир Гройсман нагадав, що в 2014 році ЄС і донори запропонували Україні «План Маршалла» і планували провести в лютому 2015 року донорську конференцію. Прем'єр упевнений, що прийшла пора повернутися до даного питання.

Звичайно, цілі – це добре. Але одна справа для досягнення цих цілей ставити конкретні завдання і вводити певні інструменти і зовсім інше розраховувати, що досить лише задекларувати і все тут же вирішиться само собою. Тому повтор тези про план

Маршалла звучить сьогодні трохи дивно. Справа в тому, що ми самі повинні формулювати завдання, під вирішення яких Захід міг би виділити нам ресурси.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

НЕМАЄ ПРЯМОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ МІЖ КІЛЬКІСТЮ ВИХІДНИХ І РІВНЕМ ЕКОНОМІКИ

В експертних колах обговорюється думка, що коли б українці більше працювали, країна стала б заможнішою.

Проте в Україні радше треба вести мову про ефективність праці та про якісне державне управління.

На жаль, система держуправління прямо не залежить від того, скільки днів ми працюємо чи відпочиваємо. Сьогодні у деяких країнах навіть йдеться про зменшення тривалості робочого тижня чи продовження відпусток, і це не вважається ризиками для економічної активності. Тому я б акцентував все ж таки увагу на системі держуправління, яка так чи інакше повинна забезпечити і ефективність використання робочої сили та робочого часу насамперед через «нормальні» закони, через повноцінне виконання своїх зобов'язань, зменшення корупції тощо.

Така ж ситуація з заробітною платою. Зарплата – це частина доданої вартості, яка створюється в тій чи

іншій країні. Якщо в нас низькотехнологічне виробництво, низький рівень інвестицій, який не дозволяє забезпечити високу продуктивність, то і рівень зарплат навряд чи може підніматись.

Якщо подивитися на 2016р. – уряд планує зростання економіки лише на 2%, а мінімальну зарплату піднято удвічі. Навряд чи це ефективний механізм.

Так, у нас заробітні плати потрібно піднімати. Але от такі величезні «ножиці» – навряд чи принесуть дійсно реальне зростання доходів. Тут є дуже багато ризиків – ризик інфляції, безробіття, неповної зайнятості і т.ін. Зрештою, ми через квартал-два побачимо, як розвивається цей наш експеримент щодо підвищення мінімальної зарплати.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

У 2017-МУ УКРАЇНІ НЕ ВАРТО ОЧІКУВАТИ ЗНАЧНОГО ЗРОСТАННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Ситуація щодо інвестиційної привабливості України та обсягу надходжень прямих іноземних інвестицій в 2017-му буде приблизно така ж, що і в 2016-му.

Вкрай низького економічного зростання не достатньо для того, щоб підвищити привабливість країни. Тому я не думаю, що в наступному році рівень

інвестиційної привабливості підвищиться в порівнянні з попереднім роком, я б не чекав і прямого розширення як внутрішніх інвестицій, так і, на жаль, притоку прямих іноземних інвестицій.

За даними Держстату, загальний обсяг прямих іноземних інвестицій за 9 місяців 2016 року зріс на

2,62 млрд доларів, або на 6,2% і загалом склав понад 45 млрд дол. Тобто лише 1000 дол. на душу населення, що є одним з найгірших показників у Європі.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

Національна безпека і оборона

ВІЙНА РЕФЛЕКСІЙ VS РЕФЛЕКТОРНА ПОЛІТИКА

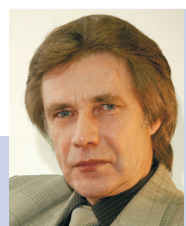
Сучасний феномен, який набув назви “гібридна війна”, характеризується не лише поєднанням застосування регулярних та іррегулярних угруповань, формувань, “жорсткої” і “м’якої” сили, але й складними переплетеннями правди і брехні, законності та беззаконності, “театрів воєнних дій” у фізичному, інформаційному та енергетичному (у сенсі енергії, а не енергетичних ресурсів) вимірах, в геополітичному, гео-економічному та геостратегічному просторах, суперечливими тлумаченнями хронології і сутності історичних і поточних подій тощо. Все це зумовлює високий ступінь “гібридності” та, відповідно, невизначеності, складності усвідомлення процесів, що відбуваються. За цих умов таку війну справедливо можна назвати війною рефлексій – рівнів розуміння того, що трапляється та може трапитися.

Доречно порушити питання: що ж саме є гібридом. Якщо пропустити складні теоретичні пояснення, то

гібридами є стратегія, політика, тактика сторони (сторін) конфлікту. І той, хто їх має, отримує – за всіх інших рівних умов – більше шансів на перемогу. Відповідно, сторона, що рефлекторно, не(достатньо) усвідомлено реагує на дії противника, приречена на поразку.

Ці зауваження є підводкою до розуміння характеру протистояння у “гібридних війнах” загалом і України та Росії зокрема.

Повна версія [тексту](#)

Директор військових програм
Центру Разумкова,
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ

ЯКБИ ВИНИК КОНФЛІКТ РОСІЇ ТА НАТО, УКРАЇНА БУЛА Б ДЛЯ АЛЬЯНСУ ВЕЛИКИМ АКТИВОМ

Основною перешкодою на шляху України до НАТО є військовий конфлікт на її території, проте якби Росія вдалася до військового конфлікту з самим альянсом, то ця вада України перетворилася б в очі альянсу на значну перевагу, адже у боєготовності України вже ніхто не сумнівається.

Основою НАТО є США. Якщо нинішній президент США заявив про те, що НАТО – це застаріла організація, то це є ще одним свідченням того досить довгого переліку речей, коли Трамп демонструє свою

некомпетентність в питаннях міжнародної політики, в тому числі в питаннях міжнародної безпеки.

Головне призначення НАТО і системи колективної безпеки і оборони, не втратило актуальності і сьогодні. Ми знаємо, що десь приблизно кожні десять років переглядається стратегічна концепція НАТО. І в заяву Трамп, думаю, вкладав інший смисл, а саме що НАТО потребує суттєвої трансформації. І насамперед він робив наголос, на тому що європейці повинні більше вкладати у власну безпеку. В цій частині важко з ним не погодитися.

Наразі питання вступу України до НАТО перебуває радше в теоретичній площині. Тут важливо зазначити, що радикально змінилася громадська думка в Україні стосовно можливого вступу до НАТО. Якщо рівень підтримки ще 3 роки тому був на межі 20% тих, які готові були підтримати таку ідею, то зараз соціологи фіксують щонайменше 50%

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої
політики та міжнародної
безпеки Центру Разумкова
Олексій МЕЛЬНИК

РЕФОРМУВАННЮ СБУ ПРОТИСТОЯТЬ У САМІЙ СЛУЖБІ

Україна два роки тому заявила про свої плани реформування сектора безпеки, був проведений комплексний огляд сектору безпеки і оборони. Україна звернулася до європейських партнерів, до західних партнерів, в тому числі і до НАТО, з проханням надати експертно-консультативну допомогу в проведенні реформ. І після проведеної роботи протягом цих кількох років підійшли до етапу, коли підготовлена була концепція, і вона потім потрапила в наші бюрократичні коридори – місяцями узгодження, правки, погодження. І тепер НАТО звертається: якщо ви хочете, щоб ми надавали цю допомогу, то, будь ласка, затвердіть хоча б план проведення цієї реформи.

Мені наразі не відомі хто саме гальмує прийняття концепції реформування СБУ. Але можна напевне сказати, що є певний спротив серед тих людей, які зобов'язані

приймати рішення. Очевидно, є певний спротив всередині СБУ, є спротив тієї старої машини, яка досить комфортно себе почуває в неререформованій структурі.

Якщо говорити про необхідні зміни, то СБУ повинна бути не класичною, а спецслужбою в європейському розумінні. Тобто СБУ повинна бути позбавлена функцій правоохоронних органів, там не повинні бути структури, які займаються економічними злочинами. Є також питання стосовно демілітаризації цієї служби. Важливо розуміти, що НАТО чи наші західні партнери не нав'язують якоїсь моделі, вони просто пропонують якісь кращі практики, міжнародний досвід, але вибір залишається за Україною.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної
безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

ВСІ ПІДТРИМУЮТЬ ІДЕЮ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ, АЛЕ ЯК ДО НЕЇ ПРИЙТИ І ЯКОЮ ЦІНОЮ?

До другої річниці Мінських угод консенсус як і раніше не досягнутий. Співіснують три позиції: ті, хто не знає, що робити з Донбасом, ті, хто вважає, що треба за всяку ціну отримати назад окуповані території якомога скоріше, погоджуючись на всі компроміси (особливий статус, повна амністія, вибори), і ті, хто вважає, що треба визнати «де-юре» те, що вже існує «де-факто», тобто окуповані території, які ми не в змозі знову взяти під контроль на даний момент. Проблема в тому, що сьогоднішня влада чітко не визначає свої наміри, не пояснює свою стратегію. Всі підтримують ідею територіальної недоторканості, але як до неї прийти і якою ціною?

Різні джерела стверджували, що Путін міг шантажувати Україну (у лютому 2015 року), а також Німеччину, погрожуючи сильно і систематично обстрілювати не тільки схід, а й інші райони країни. Штайнмаєр, колишній міністр закордонних справ Німеччини, пізніше визнав, що Мінські угоди були єдиним можливим компромісом. Але представники Заходу з самого початку розуміли, що ці угоди не приведуть до вирішення конфлікту.

Київ так і не наважився втілити в життя» дорожню карту, «прописану країнами Заходу і Москвою. 40 тис. бійців самопроголошених республік ДНР і ЛНР, які отримують гроші, боеприпаси і озброєння від Російської Федерації, чий штаб знаходиться в Росії, а командирами батальйонів є діючі офіцери російської армії або російські найманці, у яких є 500 танків і понад 1000 артилерійських систем, незабаром стануть «народної поліцією». Вона продовжить виконувати ті ж завдання і підкорятися тій же структурі, але фінансуватися буде з українського бюджету. Потім, якщо буде оголошено, що конфлікт завершено і що Мінські угоди виконані сепаратистської стороною, то буде потрібно зруйнувати контактні лінії, контрольно-пропускні пункти, відвести українських солдатів. І тоді сепаратистський вплив, ніби метастази, зможе поширитися на захід.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої
політики та міжнародної
безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

РОСІЯ НЕ ГОТОВА ЙТИ З ДОНБАСУ, НЕ ДОСЯГНУВШИ ПОСТАВЛЕНОЇ МЕТИ

Незважаючи на прийдешні зміни в «нормандському форматі» переговорів щодо Донбасу, прямого зв'язку між ними та виборами в США і прийдешніми у Франції і Німеччині немає.

Швидше за все, Мінські угоди діятимуть і 2017 року. Це не говорить про їх бездоганність або ж про те, що вони ні з того, ні з сього почнуть працювати. Просто, дійсно, їм немає альтернативи. Також немає і умов для підготовки реального політичного процесу врегулювання, який, насамперед, повинен проявитися в якихось заявах або ініціативах з боку зацікавлених учасників і тільки потім лягти на папір і бути оформленим у вигляді угод чи інших міжнародно-правових актів. Конфлікт перебуває в активній стадії і, жодна зі сторін не готова до капітуляції, а інша, Росія, яка на сьогодні сильніша, навіть при наявності військового потенціалу, не зацікавлена йти на якусь масштабну ескалацію або ж йти з Донбасу, не досягнувши тих цілей, які поставлені і які прописані в Мінських угодах в політичній частині.

Не варто висувати зайвих побоювань з приводу виборів у Франції і Німеччині. Давайте подивимося,

чим все закінчиться. Оскільки це буде індикатор того, наскільки Захід є дієздатним. Якщо вони вивчили ті уроки, які Росія їм піднесла за останній час, в тому числі щодо втручання не тільки у внутрішню політику, але і в сам виборчий процес, то, я впевнений, що час, що залишився, ще дозволить мінімізувати цей російський вплив. Але не можна теж звалювати все на Росію, тому що та сама Європа перебуває в серйозній політичній кризі.

Також, незалежно від перспектив обрання на виборах в ЄС умовно проросійських кандидатів, не можна виключати зміни риторики після виборів, що зараз спостерігається в США. Коли кандидат, який там говорив буквально до останнього дня виборів і, за інерцією, після виборів – одне, зараз зобов'язаний враховувати або намагатися враховувати те, що від нього хочуть почути основні політичні сили в державі.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки
Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

ПІВНІЧНА КОРЕЯ: НЕПЕРЕДБАЧУВАНИЙ АТОМ

Наявність у Північній Кореї ядерної зброї - факт, сам по собі, досить неприємний. А наявність у неї носіїв цієї зброї робить країну прямим джерелом ядерної небезпеки.

Мета режиму КНДР – заявити про те, що вони є суб'єктом, з яким потрібно рахуватися. Особливо це стосується взаємин зі Сполученими Штатами.

Все залежить від того, який радіус ураження мають північнокорейські ракети. До сих пір у них були вдалі випробування ракет середньої дальності, а міжконтинентальних – невдалі. Крім того, вони робили спроби вивести на орбіту супутники. Ракети, призначені для запуску супутника, можуть бути використані, в тому числі, як носії ядерної зброї.

Що стосується останнього випадку, то ракета пролетіла, за повідомленнями, 500 кілометрів. Це не говорить про стелю дальності. Якщо вона була виведена на геостационарну орбіту, то це вже міжконтинентальна ракета. Тобто, всі, хто потрапляють в цей радіус, можуть бути стурбовані. Непередбачуваність північнокорейського режиму робить непередбачуваним і його ядерну зброю.

Повна версія [тексту](#)

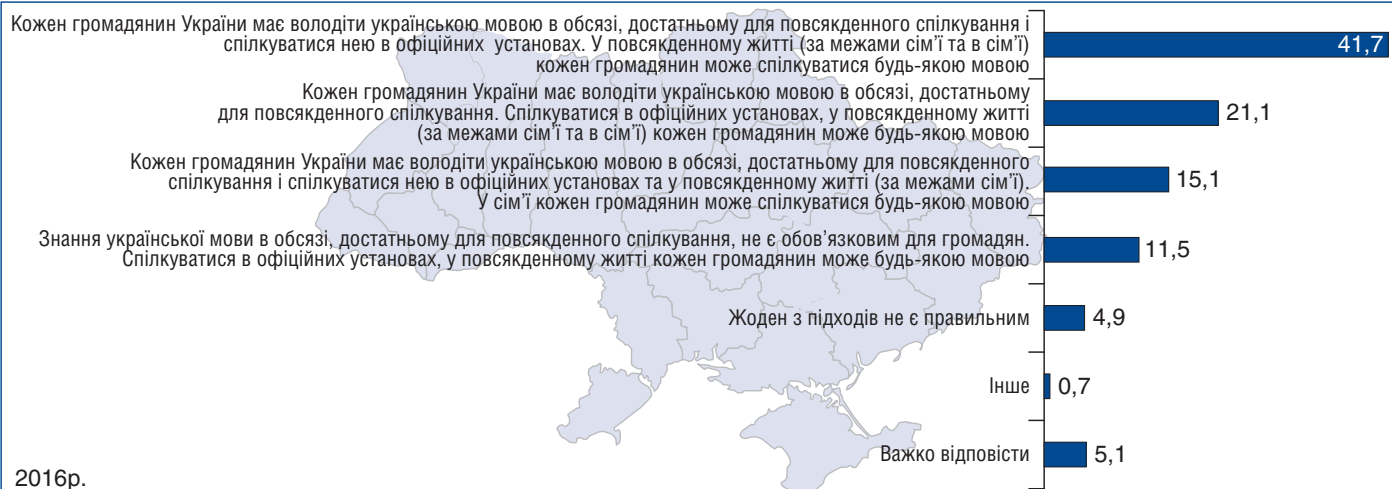
Директор військових програм
Центру Разумкова,
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ

Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова 18-23 листопада 2016р. в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Опитано 2 015 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Більш докладно з результатами соціологічних досліджень, проведених Центром Разумкова, можна ознайомитися на нашому сайті <http://www.razumkov.org.ua>.

Який підхід до мовної політики Ви вважаєте правильним?

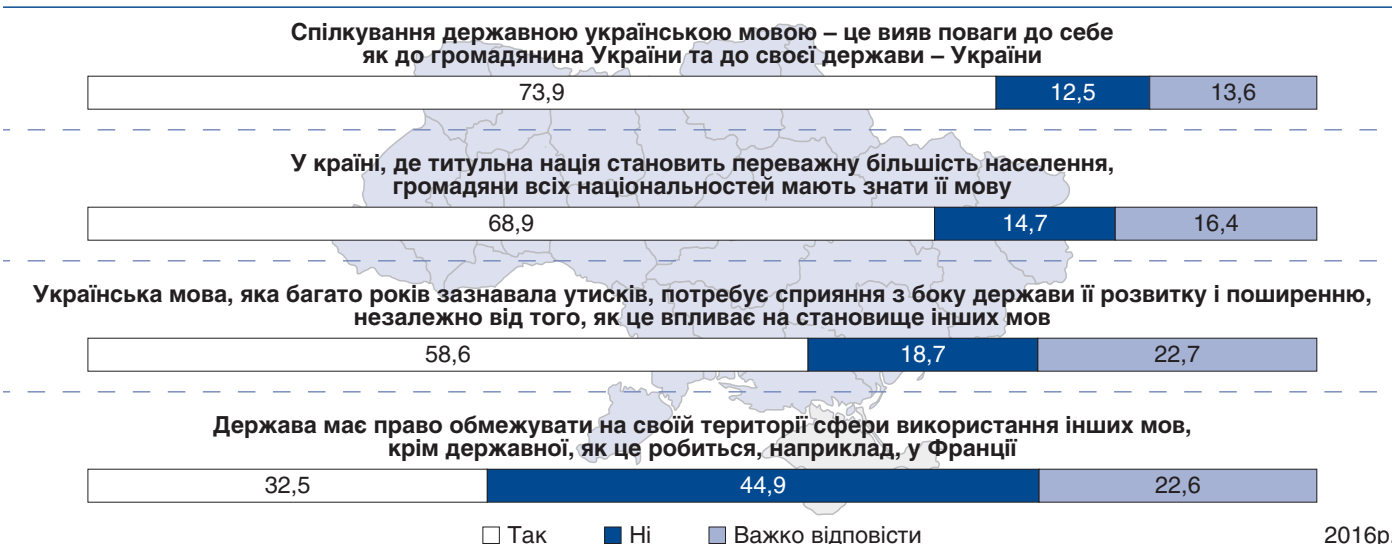
% опитаних

2016р.

Чи згодні Ви з такими твердженнями?

% опитаних

□ Так ■ Ні ■ Важко відповісти

2016р.

Чи згодні Ви з такими твердженнями?

% опитаних

Українська мова, яка багато років зазнавала утисків, потребує сприяння з боку держави її розвитку і поширенню, незалежно від того, як це впливає на становище інших мов

	РЕГІОНИ					ВІК					МОВА	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Донбас	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60 років і старші	Українська	Російська
Так	86,8	63,8	42,3	36,1	46,8	58,7	61,8	57,7	61,4	54,8	72,3	40,6
Ні	4,7	13,2	20,5	39,1	24,4	15,5	18,3	23,3	16,8	19,9	10,1	29,8
Важко відповісти	8,5	23,0	37,2	24,8	28,8	25,7	19,9	19,0	21,7	25,2	17,6	29,6
	НАЦІОНАЛЬНІСТЬ		ОСВІТА				МАТЕРІАЛЬНИЙ СТАН					
	Українці	Росіяни	Незакінчена середня	Загальна середня	Середня спеціальна	Вища або незакінчена вища	Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	У цілому на життя вистачає, але придбання речей трохи важче	Валого вжитку уже викликає труднощі	Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі	
Так	63,3	26,6	53,0	53,2	60,1	60,6	47,2	60,9	63,9	66,2		
Ні	15,7	39,2	22,7	17,3	18,8	18,9	25,1	17,2	17,2	9,9		
Важко відповісти	21,0	34,2	24,2	29,5	21,1	20,4	27,7	21,8	18,9	23,9		

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЩОРІЧНИКА СІПРІ 2015: ОЗБРОЄННЯ, РОЗЗБРОЄННЯ ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА.

2 лютого 2017р. відбулася публічна презентація Щорічника СІПРІ 2015: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека.

Щорічник готується Стокгольмським міжнародним інститутом дослідження миру (СІПРІ) з 1969р. і сьогодні визнається одним із найбільш авторитетних джерел інформації у сфері міжнародної безпеки, перекладається з англійської на китайську, арабську, російську, японську та українську мови.

Практика видання Щорічників СІПРІ українською мовою з 2000р. дозволила:

- значною мірою компенсує нестачу в Україні узагальненої інформації про сучасні процеси у сфері міжнародної безпеки, насамперед, для тих, хто не володіє англійською на достатньому робочому рівні;
- сприяє впровадженню міжнародної термінології, оцінок і норм, до наукового та освітнього обігу, політичного дискурсу, фахових і публічних дискусій, державних документів в Україні;
- надає вихідні матеріали для формування практичної політики держави;
- здійснює вагомий внесок у забезпечення прозорості в донедавна практично закриті для громадськості сфери.

[завантажити СІПРІ 2015](#)

[детальніше про подію](#)

УЧАСТЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА У РОБОТІ ФОРУМУ «ЄВРОПА-УКРАЇНА»

Центр Разумкова взяв активну участь у роботі X Форуму «Європа-Україна», що відбувся 27-28 січня 2017р. в м.Жешув (Польща). Традиційно на початку роботи Форуму відбулася презентація аналітичної доповіді Центру Разумкова «Україна 2016-2017: Ознаки прогресу та симптоми розчарування» (доповідь презентував провідний експерт політико-правових програм Центру В.Замятін). Директор економічних програм Центру В.Юрчишин виступив з доповіддю на панельній дискусії «Дилеми економічної політики: між глобалізацією та протекціонізмом». Учасниками ювілейного Форуму, який проводить Інститут Східноєвропейських досліджень, були понад 1000 гостей з України, Польщі, Німеччини та інших європейських країн.

ВІДБУЛАСЯ МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УРЯДУВАННЯ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ: ВИРОБНИЦТВО, ПРОДАЖ І ЗАКУПІВЛЯ ОЗБРОЄНЬ»

1-2 січня 2017р. відбулася Міжнародна конференція «Урядування в секторі безпеки: виробництво, продаж і закупівля озброєнь», організована Центром Разумкова спільно з Женевським центром демократичного контролю над збройними силами (DCAF), українським Центром досліджень армії, конверсії і роззброєння (ЦДАКР) та за фінансової підтримки Королівства Нідерландів.

Учасникам конференції були представлені доповіді вітчизняних та іноземних експертів, представників урядових і неурядових структур з питань стану та напрямів реформування системи управління у сферах розробки, виробництва, закупівлі та експорту озброєнь.

У робочій групі відбулося плідне обговорення альтернативних підходів до реформування системи державного управління оборонною промисловістю, систем тилового та технічного забезпечення Збройних Сил, підвищення ефективності державно-приватного партнерства у сфері управління, виробництва, закупівлі озброєнь, участі парламенту, громадських організацій і ЗМІ в контролі над формуванням і реалізацією військово-технічної політики в Україні.

Конструктивні обговорення в робочих групах сприяли формуванню пакету пропозицій з питань структури та повноважень системи врядування в оборонній промисловості, підвищення ролі державно-приватного партнерства, напрямів діяльності та реформування підприємств галузі, шляхів підвищення результативності контролю з боку парламенту, громадських організацій, ЗМІ.

[матеріали конференції](#)

[детальніше про конференцію](#)

ВІДБУВСЯ КРУГЛИЙ СТІЛ НА ТЕМУ: «ЧОМУ ДІЯЛЬНІСТЬ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ СЬОГОДНІ Є БІЛЬШ ВАЖЛИВОЮ, НІЖ РАНІШЕ? УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ»

27 січня 2017р. Центр Разумкова провів Круглий стіл на тему: «Чому діяльність аналітичних центрів сьогодні є більш важливою, ніж раніше? Український контекст».

Були представлені Рейтинги кращих аналітичних центрів світу 2016 (2016 Global Go to Think Tank Index Report) за версією Програми аналітичних центрів та громадянського суспільства Інституту Лаудера Університету Пенсільванії.

Питання які обговорювались:

- Які сфери досліджень мають бути пріоритетними для українських аналітичних центрів, враховуючи зовнішні і внутрішні виклики для України?
- На які види діяльності і продукти аналітичних центрів буде найбільший запит у найближчій перспективі?

[Презентація «Світовий рейтинг аналітичних центрів»](#)

[детальніше про подію](#)

УЧАСТЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА В ОПЕРАТИВНИХ ЗБОРАХ КОМАНДНОГО СКЛАДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

21 лютого 2014р. на базі Національного університету оборони України розпочалися оперативні збори командного складу ЗСУ. У зборах взяли участь представники Комітету стратегічних радників високого рівня при МО від збройних сил США, Великої Британії, Канади, Німеччини, Литви.

На зборах з лекцією на тему «Врахування досвіду російсько-українського конфлікту в побудові сучасного сектору оборони України» виступив директор військових програм Центру Разумкова Микола Сунгуровський. Серед порушених у лекції аспектів, що викликали інтерес та запитання аудиторії, були: причини російської агресивності та агресії проти України; сутність «гібридних» війн як синергетичних війн та війн рефлексій; особливості російської агресії, що висувають певні вимоги до оборонного сектору України; окремі потрібні напрями реформування сектору оборони України, що впливають з уроків агресії і прогностів розвитку ситуації.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА
Адреса: 01015, Україна, Київ, вул. Лаврська, 16
Телефон: (044) 201-11-98, факс: (044) 201-11-99
Зворотній зв'язок: newsletter@razumkov.org.ua